

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 89/2010-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. mája 2010 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Petra Brňáka prerokoval sťažnosť MUDr. R. B., Č., zastúpeného advokátkou JUDr. M. B., Ž., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 359/2001 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo MUDr. R. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 359/2001 porušené bolo.

2. MUDr. R. B. priznáva finančné zadostúčinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Martin povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Martin je povinný uhradiť MUDr. R. B. trovy právneho zastúpenia v sume 292,38 € (slovom dvestodevät'desiatdva eur a tridsaťosem centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. M. B., Ž., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 89/2010-14 z 31. marca 2010 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť MUDr. R. B., Čadca (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. M. B., Ž., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 359/2001.

Sťažovateľ v sťažnosti opísal doterajší priebeh konania a uviedol: *„... od doručenia spisu odporcovi v roku 2001 bolo v predmetnej veci vytýčené 1. pojednávanie až na deň 5. 10. 2005, teda odporca bol 4 roky nečinný... od podania môjho žalobného návrhu spísaného dňa 31. 1. 1995 napriek tomu, že od jeho podania uplynulo do vyhlásenia rozsudku odporcom dňa 4. 3. 2009 viac ako 14 rokov, nebolo právoplatne skončené konanie vo veci. Rozsudok odporcu bol vyhlásený dňa 4. 3. 2009, teda po 8 rokoch odo dňa začatia konania v predmetnej veci u odporcu po jej prikázaní z dôvodu vhodnosti...*

Celý postup odporcu v tomto konaní vedenom už pod novým č. k. 6C 359/01 považujem za konanie, kde vážne boli poškodené moje procesné práva na rýchle a spravodlivé prejednanie a skončenie veci...

mám za to, že v konaní tohto prvostupňového súdu došlo k neprimeraným, neodôvodneným a značným prieťahom v konaní vedenom pod č. k. 6C 359/01 po doručení žalobného návrhu spísaného dňa 31. 1. 1995.“

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„Právo MUDr. R. B..., trvale bytom Č..., priznané čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v konaní vedenom na Okresnom súde v Martine, pod sp. zn. č. k. 6 C 359/01, aby sa vec prerokovala bez zbytočných prieťahov, bolo porušené.

MUDr. R. B. sa priznáva primerané zadostučinenie vo výške 51 450,57 € (1 550 000,- Sk)..., ktoré je odporca - Okresný súd Martin povinný zaplatiť sťažovateľovi MUDr. R. B. v lehote dvoch mesiacov od vydania nálezu Ústavného súdu SR.

Okresný súd Čadca je povinný zaplatiť trovy právneho zastúpenia MUDr. R. B. na účet právnej zástupkyne, Advokátskej kancelárie JUDr. M. B., s. r. o. založený v..., a to v lehote 15 dní od právoplatnosti nálezu.“

Predsedníčka okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti sp. zn. Spr 352/10 z 20. apríla 2010, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 26. apríla 2010, podrobne opísala priebeh konania vedeného okresným súdom a uviedla:

„V uvedenej veci Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol dňa 4. mája 2006 Nálezom pod č. I. ÚS 19/06-32, v ktorom konštatoval porušenie základného práva obchodnej spoločnosti S., spol. s r.o. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a priznal primerané finančné zadostučinenie v sume 60.000,- Sk.

Od rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky Okresný súd Martin konal plynulo. V období od 12. 5. 2006 do 20. 5. 2008 (teda dva roky) sa spis nachádzal na Krajskom súde Žilina a v tomto období neboli spôsobené prieťahy v konaní Okresným súdom Martin. Po vrátení spisu Krajským súdom Žilina dňa 20. 5. 2008 súd konal, rozhodoval v primeraných lehotách o procesných návrhoch účastníkov a dňa 4. 3. 2009

vyhlásil rozsudok. Opätovne od 10. 6. 2009 do 29. 1. 2010 sa spis nachádzal na Krajskom súde Žilina. Po vrátení spisu zákonný sudca konal a daň 6. 4. 2010 vyhlásil rozsudok.

Podľa nášho názoru súd postupoval štandardne bez zbytočných prietáhov. Tvrdenia sťažovateľa, že od doručenia spisu v roku 2001 bolo vytyčené jedno pojednávanie (dňa 5. 10. 2005), teda súd bol nečinný 4 roky, sú zavádzajúce. Ešte Okresný súd Čadca dňa 21. 6. 2000 prerušil konanie do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 6C/895/1998. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 5. 12. 2000. V období prerušenia konania neplynuli žiadne lehoty a súd pravidelne zisťoval (14. 2. 2003, 23. 2. 2004), či konanie vedené pod sp. zn. 6C/895/1998 je právoplatne skončené. Okresný súd Čadca na žiadosť súdu nereagoval. Sudca začal konať vytyčením termínu na deň 5. 10. 2005. Subjektívne prietahy vo veci od prvého rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky som nezistila...

Pokiaľ by však predsa Ústavný súd Slovenskej republiky v danom prípade vyhlásil porušenie práva navrhovateľa, sme toho názoru, že nešlo o výrazný zásah (porušenie).“

Právna zástupkyňa sťažovateľa v sťažnosti aj vo vyjadrení z 3. mája 2010 a predsedníčka okresného súdu vo vyjadrení z 20. apríla 2010 oznámili ústavnému súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, preto ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, keďže od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ spolu s ďalšími žalobcami 1. februára 1995 podali Okresnému súdu Žilina návrh na začatie konania, ktorým sa domáhali od obchodnej spoločnosti S., spol. s r. o. (ďalej len „žalovaný“), vydania bezdôvodného obohatenia z dôvodu neoprávneného užívania nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcov. Konanie bolo vedené Okresným súdom Žilina pod sp. zn. 20 C 99/2005. Na základe uznesenia Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 23 Nc 322/1998 zo 16. novembra 1998, ktorým boli sudcovia Okresného súdu Žilina vylúčení z prerokúvania predmetnej veci, bola vec prikázaná na ďalšie konanie Okresnému súdu

Čadca, ktorý vo veci konal pod sp. zn. 6 C 1094/1998. Následne aj sudcovia tohto súdu boli vylúčení z prerokovania predmetnej veci, a to na základe uznesenia krajského súdu sp. zn. 6 Nc 73/2001 z 30. marca 2001, ktorým bola vec prikázaná na ďalšie konanie okresnému súdu, ktorý v predmetnej veci konal od 22. augusta 2001 a konanie viedol pod sp. zn. 6 C 359/2001.

Ústavný súd nálezom č. k. I. ÚS 19/06-32 zo 4. mája 2006 (ďalej len „nález zo 4. mája 2006“) vyslovil porušenie základného práva žalovaného na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 359/2001, priznal mu primerané finančné zadost'učinenie v sume 60 000 Sk a náhradu trov konania.

Žalovaný 4. augusta 2006 podal Európskemu súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) sťažnosť smerujúcu proti Slovenskej republike pre porušenie práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 359/2001 v spojení s predchádzajúcim konaním Okresného súdu Čadca a Okresného súdu Žilina. Európsky súd pre ľudské práva rozsudkom zo 16. decembra 2008 rozhodol o sťažnosti žalovaného č. 32836/06 tak, že vyslovil porušenie jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a Slovenskú republiku zaviazal na náhradu sumy 4 000 € žalovanému z titulu náhrady nemajetkovej ujmy.

V náleze ústavného súdu zo 4. mája 2006 bol z pripojeného spisu okresného súdu ustálený tento priebeh konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 6 C 359/2001:

«- 1. február 1995 – žalobcovia sa žalobou podanou Okresnému súdu Žilina domáhali od sťažovateľky a spol. vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 86 294,20 Sk s príslušenstvom z dôvodu bezdôvodného užívania ich nehnuteľnosti (konanie bolo pred Okresným súdom Žilina vedené pod sp. zn. 20 C 99/95);

- 16. november 1998 – Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 23 Nc 322/98 rozhodol o vylúčení sudcov Okresného súdu Žilina z prejednávania a rozhodovania veci vedenej pod sp. zn. 20 C 99/95 a vec prikázal na ďalšie konanie Okresnému súdu Čadca;

- 30. marec 2001 – krajský súd uznesením sp. zn. 6 Nc 73/01 rozhodol o vylúčení sudcov Okresného súdu Čadca z prejednávania a rozhodnutia veci vedenej pod sp. zn. 6 C 1094/98 a vec prikázal na ďalšie konanie okresnému súdu;
- 22. august 2001 – spis bol doručený okresnému súdu, kde bolo konanie vedené pod sp. zn. 6 C 359/01;
- 15. november 2001 – okresný súd zisťoval, či už bolo skončené konanie vedené na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 6 C 895/98;
- 20. november 2001 – okresný súd zistil, že spis sp. zn. 6 C 895/98 bol Okresným súdom Čadca zapožičaný okresnému súdu k sp. zn. 5 C 360/01;
- 9. január 2002 – okresný súd zistil, že zapožičaný spis sp. zn. 6 C 895/98 bol vrátený Okresnému súdu Čadca;
- 14. február 2003 – okresný súd žiadal, aby Okresný súd Čadca oznámil, či konanie vedené pod sp. zn. 6 C 895/98 bolo už právoplatne skončené;
- 23. február 2004 - okresný súd žiadal, aby Okresný súd Čadca oznámil, či konanie vedené pod sp. zn. 6 C 895/98 bolo už právoplatne skončené;
- 8. november 2004 – okresnému súdu bolo doručené podanie právnej zástupkyne žalobcu v I. rade, ktorým sa informovali na stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 5 C 360/01, avšak toto podanie bolo nesprávne založené do spisu sp. zn. 6 C 359/01;
- 17. február 2005 – okresný súd oznámil právnej zástupkyňi žalobcu v I. rade, že podanie doručené okresnému súdu 8. novembra 2004 nekorešponduje s obsahom spisu (6 C 359/01) a netýka sa predmetnej veci;
- 16. marec 2005 – právna zástupkyňa žalobcu v I. rade oznámila okresnému súdu, že ich podanie z 8. novembra 2004 bolo adresované do spisu sp. zn. 5 C 360/01, a teda bolo založené do nesprávneho spisu;
- 10. jún 2005 – právna zástupkyňa žalobcov žiadala informáciu o stave konania;
- 6. september 2005 – okresný súd nariadil pojednávanie na 5. október 2005;
- 5. október 2005 – pojednávanie bolo po vypočutí účastníkov, ktorí navrhli vykonanie ďalších dôkazov odročené na neurčito s tým, že účastníci písomne predložia návrhy na dokazovanie a bude pripojený spis Okresného súdu Žilina sp. zn. 17 C 979/92;
- 28. október 2005 – sťažovateľka predložila návrhy na dokazovanie;

- 7. november 2005 – žalobcovia sa vyjadrili k sporu a doložili právoplatné osvedčenie o dedičstve po zomrelom žalobcovi v IV. rade, ako aj potvrdenie, že začalo konanie o dodatočnom prejednaní dedičstva po tomto poručiteľovi;

- 24. január 2006 – okresný súd nariadil pojednávanie na 10. február 2006;

- 10. február 2006 – pojednávanie po vypočutí účastníkov a zistení, že 28. novembra 2005 zomrel žalobca v V. rade, a objasnení okruhu jeho dedičov, bolo bez uvedenia dôvodu odročené na 27. február 2006;

- 27. február 2006 – okresný súd na pojednávaní rozhodol vo veci rozsudkom (rozsudok bol expedovaný účastníkom 29. marca 2006).

Podľa zistenia ústavného súdu sa proti rozsudku okresného súdu odvolali obidve sporové strany.»

Ústavný súd z príslušného spisu okresného súdu a z vyjadrenia predsedníčky okresného súdu k sťažnosti zistil tento priebeh posudzovaného súdneho konania:

- 12. mája 2006 bol spis okresného súdu predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaniach podaných sťažovateľom spolu s ostatnými žalobcami i žalovaným proti rozsudku okresného súdu z 27. februára 2006 (ktorým bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobcom sumu 922 164 Sk s príslušenstvom, v prevyšujúcej časti bola žaloba zamietnutá a žalobcom bol priznaný nárok na náhradu trov konania),

- 31. januára 2008 bol spis predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pre účely rozhodnutia o námietke zaujatosti sudcov krajského súdu vznesenej odporcom,

- 10. apríla 2008 bol spis vrátený krajskému súdu spolu s uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Nc 8/2008 z 11. apríla 2008, ktorým bolo rozhodnuté, že sudcovia krajského súdu nie sú vylúčení z prerokovania veci,

- 22. apríla 2008 krajský súd uznesením sp. zn. 8 Co 248/2006 zrušil rozsudok okresného súdu z 27. februára 2006 a vec mu vrátil na ďalšie konanie,

- 20. mája 2008 bol spis po dvoch rokoch od jeho predloženia krajskému súdu vrátený okresnému súdu na ďalšie konanie,

- 11. augusta 2008 okresný súd uznesením č. k. 6 C 359/2001-477 zastavil konanie o žalobe žalobcov v 12., 13. a 14. rade,

- 11. augusta 2008 okresný súd uznesením č. k. 6 C 359/2001-479 pripustil žalobcami navrhnutú zmenu žaloby,
- 18. septembra 2008 doručili žalobcovia vrátane sťažovateľa okresnému súdu návrh na pripustenie zmeny ich žaloby o alternatívny petit,
- 30. septembra 2008 sa vo veci konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené pre účely opätovného predvolania svedkov navrhnutých žalovaným, ktorí sa z pojednávania ospravedlnili,
- 2. októbra 2008 bolo okresnému súdu doručené podanie žalobcov,
- žalovaný na pojednávaní 5. novembra 2008 doručil okresnému súdu písomné vyjadrenie z 3. novembra 2008 k písomným podaniam žalobcov,
- 5. novembra 2008 sa konalo ďalšie pojednávanie, na ktorom boli vypočutí prítomní svedkovia a pojednávanie bolo odročené na účely predvolania ďalších účastníkmi navrhnutých svedkov,
- 10. decembra 2008 doručili žalobcovia vrátane sťažovateľa okresnému súdu doplnenie svojho návrhu na pripustenie zmeny žaloby o alternatívny petit,
- žalovaný na pojednávaní 16. decembra 2008 doručil okresnému súdu písomné vyjadrenie z 15. decembra 2008 k písomným podaniam žalobcov,
- 16. decembra 2008 sa konalo pojednávanie, na ktorom boli vypočutí prítomní svedkovia a pojednávanie bolo odročené na účely predvolania ďalších účastníkmi navrhnutých svedkov,
- 4. februára 2009 okresný súd uznesením č. k. 6 C 359/2001-541 nepripustil žalobcami navrhovanú zmenu žaloby doručenú 18. septembra 2008 a doplnenú 10. decembra 2008,
- 11. februára 2009 sa konalo vo veci pojednávanie, na ktorom bol vypočutý ďalší svedok, bolo ukončené dokazovanie a pojednávanie bolo odročené na účely vyhlásenia rozsudku na 4. marec 2009,
- 4. marca 2009 bol na pojednávaní vyhlásený rozsudok okresného súdu č. k. 6 C 359/2001-568 (ďalej len „rozsudok zo 4. marca 2009“), ktorým bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť sťažovateľovi ako žalobcovi v 1. rade sumu 643,50 € s úrokom z omeškania, žalobcovi v 2. rade sumu 643,50 € s úrokom z omeškania, žalobcovi v 3. rade sumu 1 223,70 € s úrokom z omeškania, žalobcovi vo 4. rade sumu 643,50 € s úrokom

z omeškania a žalobcovi v 9. rade sumu 643,50 € s úrokom z omeškania a žaloba bola vo vzťahu k týmto žalobcom v prevyšujúcej časti zamietnutá. Žaloba žalobcov v 5., 6., 7. a 8. rade a žalobcov v 10. a 11. rade bola zamietnutá v celom rozsahu. Zároveň boli žalobcovia v 1. až 11. rade zaviazaní na náhradu trov konania žalovaného, na náhradu trov štátu a na náhradu trov štátu bol zaviazaný aj žalovaný,

- 10. júna 2009 bol spis predložený krajskému súdu pre účely rozhodnutia o odvolaniach podaných žalobcami proti rozsudku okresného súdu zo 4. marca 2009,

- 15. decembra 2009 krajský súd rozsudkom č. k. 8 Co 191/2009-679 (ďalej len rozsudok z 15. decembra 2009⁴) rozsudok okresného súdu zo 4. marca 2009 potvrdil „vo výrokoch, ktorými odporcu zaviazal k povinnosti zaplatiť navrhovateľovi 1/ sumu 3.797,70 €, navrhovateľovi 2/ sumu 643,50 €, navrhovateľovi 3/ sumu 1.223,70 € s 19,5 % úrokom z omeškania od 2. 1. 1996 do zaplattenia a vo zvyšnej časti, v ktorej súd návrh navrhovateľov 1/, 2/, 3/ zamietol“, zrušil a vrátil na ďalšie konanie „vo výrokoch, ktorými zaviazal odporcu k povinnosti zaplatiť navrhovateľovi 4/ sumu 643,50 €, navrhovateľovi 9/ sumu 643,50 € s 19,5 % úrokom z omeškania od 2. 1. 1996 do zaplattenia, ktorým návrh navrhovateľov 5/, 10/ a 11/ v celom rozsahu zamietol a vo výrokoch o trovách konania“. Zároveň zrušil výrok rozsudku okresného súdu zo 4. marca 2009 o zamietnutí návrhu žalobcov – navrhovateľov v 6., 7. a 8. rade a na základe späťvzatia návrhu konanie o ich návrhu zastavil [ústavný súd sa po oboznámení s obsahom rozsudku krajského súdu z 15. decembra 2009 konštatuje, že zrejmosťou chybou v písaní vo výrokovej časti aj v časti odôvodnenia bol potvrdený rozsudok okresného súdu zo 4. marca 2009 vo vzťahu k sťažovateľovi – žalobcovi v 1. rade nesprávne, keď namiesto sumy 643,50 €, ktorú je povinný žalovaný zaplatiť sťažovateľovi (uvedenej v rozsudku okresného súdu zo 4. marca 2009), bola uvedená suma 3 797,70 €, pozn.],

- 15. decembra 2009 krajský súd uznesením č. k. 8 Co 191/2009-690 rozhodol, že žalovanému vo vzťahu k žalobcom v 1., 2. a 3. rade náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva,

- 29. januára 2010 bol spis vrátený okresnému súdu,

- 1. februára 2010 bol daný pokyn na doručovanie rozhodnutí krajského súdu účastníkom,

- 11. februára 2010 žalobcovia vo 4., v 5., 9., 10. a 11. rade doručili okresnému súdu návrh na pripustenie zmeny žaloby o alternatívny petit,
- 25. februára 2010 bol nariadený termín pojednávania na 6. apríl 2010 a okresný súd uznesením pripustil žalobcami navrhnutú zmenu žaloby,
- 6. apríla 2010 sa vo veci konalo pojednávanie, na ktorom boli vypočutí prítomní účastníci a vo veci bol vyhlásený rozsudok,
- 14. apríla 2010 bolo písomné vyhotovenie rozsudku okresného súdu zo 6. apríla 2010 zaslané účastníkom.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľ zároveň namietal aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru ESĽP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo

svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť vecí, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu vecí) v posudzovanom

konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

1. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, predmetom konania vedeného okresným súdom je rozhodovanie o návrhu na vydanie bezdôvodného obohatenia z titulu neoprávneného užívania nehnuteľností vo vlastníctve žalobcov žalovaným. Predmet tohto súdneho konania nie je možné považovať po právnej stránke za zložitý, pretože obdobná agenda tvorí bežnú rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov. Je možné pripustiť určitú faktickú zložitosť veci súvisiacu jednak s vykonaním dôkazov, ako aj s vyhodnotením dôkazného materiálu, avšak neprimeraná dĺžka posudzovaného konania nie je v danej veci adekvátne faktickej zložitosti veci.

2. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd pri preskúmaní spisu zistil okolnosti, ktorými sťažovateľ čiastočne prispel k priet'ahom v konaní okresného súdu. Sťažovateľ bol ako žalovaný účastníkom konania, ktorého stav bol súdom zisťovaný a pre vedenie ktorého bolo posudzované konanie právoplatne prerušené. Napriek uvedenému sťažovateľ nevyvinul žiadnu aktivitu, ktorou by okresný súd žiadal o pokračovanie v konaní z dôvodu zániku prekážky vymedzenej v uznesení o prerušení konania. V tomto období sťažovateľ učinil len zmätočné podanie, ktoré sa týkalo iného ako posudzovaného konania.

Ústavný súd konštatuje, že opakované zmeny petitu žaloby zo strany sťažovateľa je tiež možné hodnotiť ako také správanie sťažovateľa, ktoré čiastočne prispelo k dĺžke posudzovaného konania.

3. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Ústavný súd posudzoval namietané konanie ako celok, a preto nemohol opomenúť, že konanie začalo pred viac ako 14 rokmi (žalobou podanou 1. februára 1995), a to napriek tomu, že okresný súd vo veci konal až od 22. augusta 2001.

Od postúpenia veci okresnému súdu 22. augusta 2001 do doručenia sťažnosti ústavnému súdu 26. júna 2009 bolo konanie vedené okresným súdom v trvaní viac ako 8 rokov.

Okresný súd v období 4 rokov, od 22. augusta 2001 až do 6. septembra 2005, zisťoval stav iného konania, do právoplatného ukončenia ktorého bolo posudzované konanie prerušené ešte právoplatným uznesením Okresného súdu Čadca, ktorý konal vo veci pred jej prikázaním okresnému súdu. Na uznesenie o prerušení konania poukázala predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti a uviedla, že okresný súd vzhľadom na existenciu tohto uznesenia dôvodne v uvedenom období vo veci nevykonával úkony smerujúce k jej prerokovaniu a rozhodnutiu.

Podľa názoru ústavného súdu napriek existencii uznesenia o prerušení konania je vymedzené obdobie nutné hodnotiť ako neefektívnu činnosť okresného súdu, a to z dôvodu neefektívneho a bezvýsledného zisťovania stavu iného konania v tak neprimerane dlhom období, pričom okresný súd 6. septembra 2005 pristúpil k vykonávaniu úkonov vo veci, aj keď z obsahu spisu nevyplýva žiaden výsledok o zisťovanom stave iného konania.

K prieťahom vo vymedzenom období činnosti okresného súdu sa však istou mierou pričínili aj sťažovateľ, ktorý bol počas celého tohto obdobia pasívny tak, ako to je vymedzené v 1. bode tejto časti sťažnosti.

K dĺžke konania vedeného okresným súdom v trvaní viac ako 8 rokov nesporne prispela aj skutočnosť, že krajský súd rozhodoval o odvolaniach účastníkov proti rozsudku okresného súdu z 27. februára 2006 v trvaní 2 rokov (od 12. mája 2006 do 20. mája 2008,

a to aj z dôvodu nutnosti rozhodnutia najvyššieho súdu o námietke zaujatosti voči sudcom krajského súdu vznesenej žalovaným).

Pre ďalšie obdobie konania okresného súdu nie sú charakteristické prieťahy. Okresný súd v období po 20. máji 2008, teda aj v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu, ako aj v nasledovnom období vo veci priebežne vykonával úkony smerujúce k rozhodnutiu vo veci a 6. apríla 2010 vo veci vyhlásil rozsudok, ktorý následne aj doručil účastníkom. Ako to už bolo uvedené, k dĺžke konania okresného súdu v tomto období čiastočne prispeli opakované zmeny návrhu podávané sťažovateľom.

Ústavný súd vzhľadom na dĺžku posudzovaného konania ako celku v trvaní viac ako 14 rokov a na zistené prieťahy v konaní okresného súdu v období od 22. augusta 2001 až do 6. septembra 2005 vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

IV.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal.

Vzhľadom na to, že v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu, ako aj v čase rozhodovania ústavného súdu okresný súd vo veci riadne konal a rozsudkom zo 4. apríla 2010 vo veci aj rozhodol, ako aj vzhľadom na to, že sťažovateľ nenavrhol prikázať okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prieťahov, neprichádzalo do úvahy, aby ústavný súd rozhodol v zmysle ustanovenia § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde, t. j. aby prikázal, aby ten, kto základné právo alebo slobodu porušil svojou nečinnosťou, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 51 450,57 € z dôvodov uvedených v sťažnosti poukazujúc najmä na dlhotrvajúcu právnu neistotu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na celkovú dobu posudzovaného súdneho konania a jeho priebeh, na mieru zavinenia sťažovateľa a mieru zavinenia okresného súdu na vzniknutých priet'ahoch

v posudzovanom konaní ústavný súd považoval priznanie sumy 2 000 € sťažovateľovi za primerané finančné zadostučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyčíslil trovy konania za dva úkony právnej pomoci podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Odmena za jeden úkon právnych služieb je 1/6 z výpočtového základu. Za jeden úkon vykonaný v roku 2009 patrí advokátke odmena z výpočtového základu 695,41 €, t. j. 115,90 €, a režijný paušál 6,95 €, teda spolu 122,85 €. Advokátka vykonala v roku 2009 dva právne úkony, za ktoré jej prináleží odmena 2-krát po 115,90 € a režijný paušál 2-krát po 6,95 €, t. j. spolu 245,70 €. Trovy právneho zastúpenia spolu s 19 % DPH predstavujú celkovú sumu 292,38 €.

Podanie právnej zástupkyne sťažovateľa z 3. mája 2010 nevyhodnotil ústavný súd vzhľadom na absenciu ústavnoprávneho rozmeru v jeho obsahu ako podanie relevantné na rozhodnutie vo veci samej, a preto odmenu zaň nepriznal.

Trovy konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. mája 2010